

O PARTICIPARE EROICĂ LA AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL: AVIATORUL TUDOR GRECEANU

de SERBAN CONSTANTINESCU

A fost unul dintre redevabilii și distinși piloți de vânătoare ai artilerilor cu tricoler din anii celui de al doilea război mondial, un caracter și un om de mare rafinament cultural. A obținut brevetul de pilot de război în anul 1939, an în care este înaintat la gradul de sublocotenent.

La data intrării României în război - 22 iunie 1941, sublocotenentul Tudor Greceanu este încadrat în Grupul 7 Vânătoare, comandat de locotenentul comandor aviator Alexandru Popișteanu. Grupul era dotat cu avioane Messerschmitt-109 E, unul din aparatele de referință folosite în al doilea război mondial. Participă la primele misiuni ale grupului, însoțind aviația de bombardament căreia îi asigură protecția aeriană împotriva aparatelor de vânătoare inamice. Se distinge din primele lupte ca un pilot talentat, curajos și un camarad desăvârșit. Datorită luptelor grele la care a participat și sacrificiului făcut, până la căderea Odesei în octombrie 1941, grupul mai avea din 36 de aparate doar câteva în stare de luptă.

Alături de alți camarazi din Grupul 7 Vânătoare, care au supraviețuit campaniei purtate pentru eliberarea Basarabiei și Bucovinei, tânărul aviator Tudor Greceanu se număra printre cei care aveau la activ 4-6 victorii aeriene omologate¹, fiind considerat un zburător experimentat. Datorită pierderilor înregistrate întregul grup este adus în țară pentru refacere.

Din iulie 1942 Grupul 7 Vânătoare este trimis pe front. La 1 iulie 1942 pilotul Tudor Greceanu este înaintat la gradul de locotenent și va participa la toate acțiunile Grupului 7 Vânătoare. Principalele misiuni constau, în continuare, în asigurarea protecției aviației de bombardament și recunoaștere. Escadrilele noastre, printre care și aceea în care activa locotenent aviator Tudor Greceanu, au fost grupate în toamna anului 1942 în apropiere de Stalingrad, pe aerodromul de la Karpovka. În timpul luptelor de la Stalingrad, grupul respectiv de vânătoare a avut o activitate intensă, piloții îndeplinind până la 12 misiuni de luptă într-o singură zi.

În decembrie 1942 în urma unor lupte dramatice, în situația disperată în care se găseau aviatorii noștri încercuți de sovietici pe aerodromul de la Karpovka cu mare greutate locotenentul Greceanu și încă 12 camarazi reușesc să decoleze din acest "iad" și să scape de prizonierat sau distrugere. "A fost cea noapte de apocalips de la Karpovka, sub zidurile Stalingradului despicat de ruguri... Acea noapte cu foc și groază, cu

panică și ceață, cu gerul scăzut sub treizeci de grade și proiectilele tancurilor "T-34" sovietice care trăgeau razant, din marginea aerodromului direct în oameni și avioanele lor... Douăzeci de piloți decolează cu 13 avioane de vânătoare din care s-a scos armament, blindaj, stații de radio (sub foc!), spre a se putea lua la bord oameni... Aparatele decolează împotriva focului și nopții, împotriva morții și a proiectilelor care se sparg razant cu urlet și trăznet... amestecând carne de om și gheață și pământ împietrit...².

Grupul 7 Vânătoare a înregistrat pierderi mari în piloți, avioane și personal terestru, din cele 42 avioane care ajunseseră la Karpovka în septembrie 1942 rămăseseră numai 13 în stare de zbor și 25 de piloți în viață³. După un timp rămășițele Grupului 7 Vânătoare au fost încadrate la Tazinskaja în grupul mixt bombardament-vânătoare, sub comanda căpitanului Nicolae Iosifescu și transferat la Novocerskaja⁴. În această perioadă vânătorii noștri, aflați sub comanda căpitanului aviator Alexandru Șerbănescu, îndeplinesc cu curaj și în condiții deosebit de grele misiuni dificile și pline de risc. La aceste acțiuni tânărul locotenent aviator Greceanu se distinge ca un curajos și strălucit mânuitor al manșei Messerschmitt-lui-109, pe care l-a apreciat, chiar s-a îndrăgostit de el, rămânându-i un constant admirator. Comportamentul excepțional al aviației noastre de vânătoare se face remarcant și prin rărirea rândurilor sale, astfel că spre sfârșitul lunii februarie 1943, unitatea fiind epuizată este rechemată în țară pentru refacere⁵.

În primăvara anului 1943 aviatorul Tudor Greceanu este încadrat alături de alți consacrați piloți de vânătoare ca Alexandru Șerbănescu, Ion Milu, Ion Di Cezare, Mucenica, Vinca și alții în Grupul 3 al Flotilei germane UDET⁶. Această încadrare a piloților români în Flotila Udet s-a realizat la cererea germanilor și numai după satisfacerea doleanțelor aviatorilor noștri. Germanii preconizaseră ca aviatorii români să fie echipați în uniforme germane, iar aparatele pe care urmau să zboare ("Me-109") să poarte însemnele germane. Piloții noștri au refuzat să zboare în uniforme germane și au solicitat, ca avioanele pe care urmau să le piloteze să aibă vopsit simbolul de identificare român pe ele. Pe timpul participării la Grupul 3 al Flotilei Udet, Greceanu îndeplinește cu succes numeroase misiuni de vânătoare liberă și numai puține acelea în care a avut ca sarcină asigurarea protecției aviației de bombardament. În această perioadă locotenent aviator Tudor Greceanu a obținut peste 20 victorii aeriene în încheștările dramatice cu adversarul, performanță care constituie o mândrie pentru aripile cu tricolor⁷.

În primăvara anului 1944 pilotul Greceanu încadrat în vestitul Grup 9 Vânătoare, comandat de căpitan aviator Alexandru Șerbănescu, va participa și la luptele dramatice purtate cu aviația de bombardament și vânătoare americană. Și în aceste încheștări zburătorii români au primit demni și cu bărbăție o luptă inegală sub raport numeric, superioritatea fiind zdrobitoare sub acest aspect de partea americanilor. Ei au probat

înalte pilde de vitejie, demne de toată admirația, înscriind pagini de mare eroism în cartea aripilor cu tricolor, în fața cărora ne inclinăm respectuos frunțile.

Astfel, în lupta din 6 iunie 1944 cu aviația americană, locotenentul Tudor Greceanu s-a aflat în fruntea unei patrule. "Uriașa masă de avioane americane lasă în urmă dărele albe și futoarele cenușii, subțiri, ale motoarelor... Sclipeșc orbitor în soare, un incredibil spectacol... Locotenentul Greceanu speră pentru o clipă să poată folosi dărele de condensare ale lor spre a ascunde apropierea, până la distanța de tragere... Pică ușor pe stânga, crede că este mai puțin vulnerabil din această poziție. Câștigă viteză... declanșează cele trei tunuril... Declanșând focul de la 200 metri, venit "sfoară" în spatele bombardierelor americane, dar este primit cu o vijelioasă ploaie de trasoare a mitralierelor grele, încrucișate"⁸. În urma acestui atac avionul său este lovit și terminând și muniția, cu ultimele picături de benzină reușește să aterizeze.

La 22 iunie 1944 comandantul de escadrilă Tudor Greceanu participă la o nouă luptă cu aviația americană. "Nu există timp de ripostă suficient. De aceea întotdeauna e preferabil să poți alege și lovi în bombardierul conducător! Îl dobori. Produci confuzie. Dezorganizarea formației..."⁹. Înconjurat cu rapiditate de mai multe avioane de vânătoare americane - Mustang -, aparatul pilotat de Greceanu este lovit. "Prima rafală lovește direct, brutal, carlinga... Buteliile cu oxigen comprimat explodează. Îngusta cabină devine un infern"¹⁰. A aterizat în condiții extrem de grele, pe burtă, la 13 km. de Găiești. Aparatul s-a găsit "cu pilotul aflat în carlingă, legat în chingi, prăbușit inert peste comenzi"¹¹. Accidentul este destul de serios și temerarului pilot de vânătoare Tudor Greceanu, în vârstă de 27 de ani, îi este recomandat de către medici un repaus absolut de trei luni. Dragostea de zbor, sentimentul de a fi cât mai util patriei sale, îl determină să nu respecte recomandarea medicilor și în scurt timp se reîntoarce pe aerodrom.

După 23 august 1944 aviatorul Tudor Greceanu va acționa în același Grup 9 Vânătoare, remarcându-se în îndeplinirea misiunilor de asigurare a protecției aviației de asalt și bombardament, precum și în atacurile la sol.

La 1 octombrie 1944, Tudor Greceanu este înaintat la gradul de căpitan. În anul 1945 va participa la acțiunile Grupului 9 Vânătoare, comandat de Constantin (Băzu) Cantacuzino, în luptele din Ungaria și Cehoslovacia.

Pentru bravura și dăruirea dovedite în nenumăratele lupte aeriene la care a participat, în august 1943 este distins cu ordinul "Mihai Viteazul" clasa a III-a, cea mai importantă decorație de război românească, cu ordinul "Virtutea Aeronautică" cu spade, în grad de cavalier și în grad de ofițer, cu ordinele naționale "Steaua României" și "Coroana României", ambele cu spade și panglică de "Virtutea Militară", cu ordinul german "Crucea de fier" clasa I și clasa a-II-a și alte decorații.

“... la vitregia spațiului, se adaugă dușmănia altor oameni. La fel de dotați și de buni ca tine, care nu urmăresc altceva decât să-ți frângă aripile și să te ucidă. Cel mai bun învinge... O dată, de două ori, de nouă ori... Dar vine momentul aproape inevitabil când cea mai mărunță imponderabilă îți e potrivnică și atunci.... o dără lungă de fum și flăcări este ultimul drapel pe care îl întinzi cu un strigăt de adio, pe cerul iubit...”¹².

NOTE

1. Mircea Petru, Dimitrie Radu, *Aviația română în luptă pe Frontul de est și pe cerul patriei, iunie 1941 - august 1944*, New-York, 1988, p. 24.
2. Cornel Marandiuc, *Inimi cât să cuprindă cerul patriei*, Cluj-Napoca, 1985, p. 118-119.
3. Mircea Petru, Dimitrie Radu, *op.cit.*, p. 33.
4. *Ibidem*, p. 34.
5. *Ibidem*.
6. *Ibidem*, p. 36.
7. *Ibidem*, p. 39.
8. Cornel Marandiuc, *op.cit.*, p. 130.
9. *Ibidem*, p. 152.
10. *Ibidem*, p. 153.
11. *Ibidem*.
12. *Ibidem*, p. 74.

THE PILOT TUDOR GRECEANU: A HERO OF THE WORLD WAR II

- Abstract -

Tudor Greceanu was one of the well-known pilots of the Romanian fighting aircraft who took part in the World War II (1941-1945). He distinguished himself as a brave pilot and a professional of the Control Column from the very beginning of the war. At the end of the 1941 campaign he had already scored several air battles.

In 1942 Tudor Greceanu fought at Stalingrad and he managed under dramatic circumstances to save his life and several fellow soldiers from the soviets' surrounding. In 1943, for several months, he fought together with other brave pilots of the Romanian fighting aircraft in the 3rd Group of the German Air Force UDET.

Tudor Greceanu's undeniable merits were highly recognized and in August 1943 the order "Mihai Viteazul" 3rd Class was bestowed on him. In the summer of 1944 the flying officer Tudor Greceanu, member of the famous Group 9 fighting aircraft participated in the difficult air battles with the American Air Force distinguishing himself by his courage and professionalism.

After 23rd of August he took part with the same Group 9 fighting aircraft under Constantin Băzu Cantacuzino's command in the air battles on the Western front where he successfully accomplished both this mission to protect the Romanian storming and bombing aircraft and his assault mission as well.

Translated by Daniela Zdrengea